

Učiteljski Tovariš

Stanovsko političko glasilo J. U. U. — sekcije za Dravsko banovino v Ljubljani
 Mesečna priloga »Prosveta«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Františkanska ulica 6/I. Rokopisov ne vračamo. Nefrankiranih pism ne sprejemamo. Izhaja vsak tetrtek. Narodna letna 60 Din za inozemstvo 80 Din. Člani sekcije J. U. U. plačajo list in članarino. Oglaš. po ceniku in dogovoru, »v«-sk. poseb. Pošt. tek. rač. 11.197. Telefon 3113

Delovanje Jugoslovenskega učiteljskega udruženja sekcije za Dravsko banovino v Ljubljani v poslovnem letu 1931./32.

(Tajniško poročilo.)

Zopet se nagiblje upravno leto h koncu in prihaja čas, da podamo račun o delu sekcije v dobi po zadnji banovinski skupščini. Dobro smo se zavedali lanske leto, ko smo prevzemali posle, ki ste nam jih poverili s polnim zaupanjem, težkega položaja in odgovornega dela. Vendar gledamo danes, ko stopamo pred vas, opolnomočene zastopnike učiteljskih društev, z mirnim srcem in samozavestjo na svoje delo. Teško in truda polno je bilo. Nikjer in nikoli nismo opustili nobenega trenutka in nobene prilike, da ne bi skušali izposlovati za celokupno članstvo čim več ugodnosti, nudili pa smo tudi polno moralno podporo vsakemu poedincu, ki jo je potreboval in se je zatekel za zaščito na stanovsko organizacijo. Mirno lahko trdimo, da je vršila letos organizacija delo v načelnem in administrativnem pogledu v takem obsegu kot nikdar doslej. Verno sliko organizacijske delavnosti, njenih prizadevanj, uspehov in neuspehov nudi tajniški opravljeni zapisnik.

Organizacijski posli tekem zadnjih let neprestano naraščajo. Svoje delovanje je razpredla tako, da sega njen vpliv na vsa področja javnega življenja. Deloma v lanskem, deloma v letošnjem upravnem letu so se v našem okrilju na novo osnovali oziroma formalni odseki: odsek za šolski radio, časniški odsek, ekscurzijski odsek in gospodarski svet, pripravljiva pa se še ustanovitev odseka za šolske filme in diapozitive. To in pa težki časi, v katerih živimo in čijih posledicah čutijo danes vsi stanovi, zlasti pa velika neinformiranost članstva v pogledu poznanja svojih zakonskih pravic spričo neprestano se menjajočih in često nejasnih in nepopolnih zakonskih določb: prevedba, stanarine, napredovanja, materialne dajatve ter zaščita članstva v pogledu nameščanja in premeščanja, ki ga povzročajo največkrat neobjektivni in neodgovorni lokalni činitelji, nalagajo sekciji novega dela. Najtočnejše se vidi naraslo delo v tajniškem opravljenem zapisniku, ki kaže nad 1300 števil več, kot jih je izkazoval ob zaključku lanskega upravnega leta.

Vse sklepe, sprejete na prvi banovinski skupščini v Ljubljani, je sekcija izvršila in jih predložila tudi Izvršnemu odboru. Ožje vodstvo sekcije je razmotrivalo na enajstih sestankih o splošnih in načelnih organizacijskih zadevah in o ukrepih za doseg čim ugodnejšega gmotnega stanja za učiteljsvo. O vseh važnih zadevah je obveščala sekcija potom okolišnic vsa svoja sreska društva, pa tudi člane upravnega in nadzornega odbora, tako da je bila z vsemi svojimi edinicami in člani obih odborov vedno v naj-ozjemem stiku.

UPRAVNI IN NADZORNI ODBOR.

Upravni odbor je imel vsega pet sej, štiri od teh skupno z nadzorinim odborom. Na sejah sta dajala predsednik in tajnik podrobna poročila o delu sekcije. Seje so razpravljale o načelnih stališčih stanovske organizacije in sklepe o smereh njenega dela v bodočnosti, o čemer smo sproti obveščali članstvo potom Učiteljskega Tovariša.

IZREDNO POSVETOVANJE DRUSTVENIH PREDSEDNIKOV.

Vodstvo sekcije je smatralo za potrebno radi važnosti načelnih zadev podrobno informirati predsednike sreskih društev o svojem delu, hotelo pa je zvedeti tudi za mnenje in teženje svojega članstva, zato je sklicalo 9. januarja izredno posvetovanje društvenih predsednikov, ki se je vršilo v Ljubljani. Na posvetovanju je podala sekcija obširno poročilo o svojem delu v dobi po banovinski skupščini. Predsedniki so zavzeli načelno stališče do vseh učiteljskih, šolskih in drugih javnih vprašanj, ki zadevajo naš stan. Točnejšo sliko o poteku izrednega posvetovanja društvenih predsednikov je dobilo članstvo v 23 štev. Učit. Tovariša.

Vsi sklepi oz. stališča, osvojena na tem zborovanju, so izvedena.

Na željo sres. društev je sekcija podvzela korake, da je bila vnešena v poslovnik JUU določba, na podlagi katere lahko prisostvujejo izrednemu posvetovanju predsednikov tudi drugi člani.

REORGANIZACIJA.

Najvažnejša notranja organizacijska zadeva v dobi po skupščini je bila reorganizacija sreskih učiteljskih društev v smislu novih pravil JUU. Na svojih občnih zborih so sreska učiteljska društva poverjeništvu UJU likvidirala in ustanovila so se nova društva sekcije JUU, ki so prevzela vso imovino likvidiranih društev. Sresko učiteljsko društvo v Marenbergu se je pri tem radi maloštevilnosti članstva in iz tega izhajajočega slabega gmotnega položaja združilo s sreskim učiteljskim društvom za srez Dravograd. V enakem položaju je bilo Savinjsko sresko učiteljsko društvo JUU za Vranski sodni okraj, ki je zato po izvršeni likvidaciji pristopilo k sreskemu društvu v Celju. Ker sta bila med tem sreza Črnomelj in Metlika priključena Dravski banovini, je prešlo belokranjsko učiteljsko društvo zopet v območje naše sekcije.

Sresko društvo poverjeništvu UJU za Maribor levi in desni breg, ki je obstajalo iz dveh političnih in šolskih srezov, je izvedlo po izvršeni likvidaciji v smislu pravil delitev v sresko društvo Maribor desni in Maribor levi breg. Obe društvi sta po številu članstva dovolj močni, njuno delovanje pa je spričo manjšega teritorialnega obsega olajšano.

Danes šteje sekcija 33 sreska društva

I.		Sresko učiteljsko društvo			Članov		Članov		+ -	
Zap. št.	Sresko učiteljsko društvo	l. 1931.	l. 1932.							
1	Brežiško	115	107	-	8					
2	Celjski (Vranski)	31	202	171	-					
3	Črnomelj - Metlika	63	46	-	17					
4	Dravogradsko (Marenberg)	80	85	5	-					
5	Gornjegrajsko	47	43	-	4					
6	Kamniško	111	124	13	-					
7	Kočevoško	104	132	28	-					
8	Konjiško	70	68	-	2					
9	Kozjansko	48	49	1	-					
10	Kranjsko	128	125	-	3					
11	Krško	148	148	-	-					
12	Laško	121	128	7	-					
13	Litjško	110	124	14	-					
14	Dolnjelendavsko	91	58	-	6					
15	Ljubljana - mesto	187	187	-	-					
16	Ljubljana - okol. - vzhod. del	112	111	-	1					
17	Ljubljana - okol. - zahod. del	132	133	1	-					
18	Ljutomersko	110	113	3	-					
19	Logaško	102	108	6	-					
20	Maribor - mesto	111	77	-	34					
21	Maribor - desni breg	138	101	-	50					
22	Maribor - levi breg	92	87	-	5					
23	Murskosoboško	84	89	5	-					
24	Novomeško	63	63	-	-					
25	Ormoško	132	151	19	-					
26	Ptujsko	113	116	3	-					
27	Radovljiško	62	61	-	1					
28	Slovenjebistiško	57	42	-	15					
29	Svetolenartško	41	44	3	-					
30	Slovenjegraško	79	77	-	2					
31	Šmarsko - rogaško	52	54	2	-					
32	Šoštanjško	31	32	1	-					
33	Žužemberško	2965	3225	356	93					

II.

Zap. št.	Sresko učiteljsko društvo	Število članov	Zborovanj udeležev.	Št. zborov.	Št. predav.	Opomba
1	Brežiško	107	49	5	5	
2	Celjski (Vranski)	202	85	5	4	
3	Črnomelj - Metlika	46	-	-	-	Društvo ni poslalo podatkov
4	Dravogradsko (Marenberg)	85	-	-	-	
5	Gornjegrajsko	43	63	5	2	
6	Kamniško	124	63	5	4	
7	Kočevoško	132	65	4	3	
8	Konjiško	69	69	5	4	
9	Kozjansko	49	62	5	2	
10	Kranjsko	125	-	-	-	Društvo ni posl. podatkov.
11	Krško	148	54	3	3	
12	Laško	128	65	4	4	
13	Litjško	124	-	-	-	Društvo ni posl. podatkov.
14	Dolnjelendavsko	85	54	6	6	
15	Ljubljana mesto	187	58	6	5	
16	Ljubljana-okol. vzh. d.	111	71	5	3	
17	Ljubljana-okol. zah. d.	133	75	5	4	
18	Ljutomersko	113	70	5	4	
19	Logaško	108	57	3	3	
20	Maribor-mesto	77	71	6	5	
21	Maribor-desni breg	101	-	-	-	Društvo ni posl. podatkov.
22	Maribor-levi breg	87	79	5	4	
23	Murskosoboško	116	88	5	5	
24	Novomeško	89	66	5	5	
25	Ormoško	151	70	5	5	
26	Ptujsko	151	70	5	5	
27	Radovljiško	116	71	5	6	
28	Slovenjebistiško	61	88	5	4	
29	Svetolenartško	42	-	-	-	Društvo ni posl. podatkov.
30	Slovenjegraško	44	78	5	5	
31	Šmarsko-rogaško	77	67	5	5	
32	Šoštanjško	54	85	5	4	
33	Žužemberško	32	83	4	3	
		3228	693	131	112	

Tabela II. kaže, da šest sreskih društev ni poslalo podatkov, zato je slika o številu društvenih zborovanj, predavanj in o procentualni udeležbi na zborovanjih nepopolna. Ostalih 27 društev je imelo na 131 zborovanjih 112 predavanj in to pedagoških, znanstvenih in gospodarskih. Iz tega razberemo, da skrbijo društva v polni meri za izpopolnitev izobrazbe svojega članstva. Iz tabele je razvidno, da nekatera društva niso imela toliko predavanj kot zborovanj. Poudariti moramo, da mora imeti vsako društvo na vsakem celodnevem zborovanju tudi pedagoško predavanje, ker se sicer izpostavlja mo nevarnosti, da izgubimo ugodnost prostega dne za društvena zborovanja.

Povprečna udeležba na zborovanjih je znašala 69,3%. Pri nekaterih društvih je odstotek udeležbe zelo visok, kar izpričuje veliko zavednost članov in njihovo potrebo sodelovati pri reševanju važnih stanovskih vprašanj. Med člani je še vedno mnogo takih, ki sploh ne prihajajo na zborovanje in to kljub prizadevanju društvenih predsednikov in odborov in kljub sklepom društvenih zborovanj. Treba bo iskati tudi v bodoče načina, kako bi pritegnili vse člane k aktivnemu delu v društvih, zakaj le tako članstvo je organizaciji v oporo in predstavlja njeno moralno silo.

DOPIŠOVANJE MED ČLANSTVOM IN SEKCIJO

se ima vršiti po svoječasnem sklepu širjega sosveta in pokrajinske skupščine iz leta 1930. preko sres. učit. društev. Mnogo članov tega kljub številnim apelom od strani društvenih predsednikov in osebnim opominom še vedno ne upoštevajo in se obrača s prošnjami za pojasnila in intervencije direktno na sekcijo ali pa celo osebno na njenega predsednika ali kakakega drugega člana eksekutive. Zato prosimo vse predsednike in delegate sres. učiteljskih društev, naj navajajo članstvo, da se obrača na sekcijo le po svojih društvih. Pri stalno naraščajočem delu mora stremeti članstvo za tem, da organizaciji delo olajšuje. Zaradi obilice osebnih zadev, ki so dostikrat jako malenkostnega značaja, ne sme biti nagačno delo, ki ga vrši sekcija v korist vsega stanu, v ničemer ovirano in ogroženo. Mnogo dopisov, ki jih prejmemo, je takega značaja, da bi jih rešilo lahko sresko društvo v lastnem delokrogu. Le take dopise v personalnih zadevah članstva, ki jih ne morejo sama rešiti, naj pošiljajo sreska društva sekciji v nadaljni postopek. Le ako se vrši dopisovanje dosledno potom sreskih društev, so slednja točno informirana o delu organizacije in morejo v bodoče reševati podobne primere sama.

NEORGANIZIRANO UČITELJSTVO.

Sekcija je pozvala sreska učiteljska društva, naj sestavijo spisek neorganiziranega učiteljsstva svojega teritorija in naj pošljejo v svrhu evidence prepis tudi nje. Od 33 društev se jih je odzvalo le 7, ki izkazujejo 59 neorganiziranih učiteljev. Točna evidenca ne-članov je organizaciji potrebna posebno za primere, kadar se neorganiziranci obračajo v potrebi nanjo. Na podlagi teh seznamov bo mogoče ugotoviti tudi vzroke nečlanjenja.

POSTNINSKA PROSTOST.

Uklenili smo potrebno, da dosežemo priznanje poštinske prostosti v dopisovanju z državnimi uradi in oblastmi, ki se je poslužuje že vse sekcije v državi, dočim jo nam direkcija pošte in telegrafa v Ljubljani osparava. Obrnili smo se preko Izvršnega odbora direktno na ministrstvo. Zadeva še vedno ni rešena.

GOSPODINJSKI TEČAJ V MALI LOKI.

V ta tečaj, ki ga je priredila kr. banska uprava, je bilo sprejetih 20 učiteljic, 27 pa je bilo radi pomanjkanja prostora odklonjenih. Teden dni po otvoritvi je bila sprejeta v tečaj, ki je bil prirejen izključno za učiteljice, neučiteljica, ki za sprejem ni imela potrebne kvalifikacije. Ta primer je zadel ob načelno stališče organizacije, bil pa je nasproten tudi razpisu, zato je pokrenila sekcija na merodajnih mestih, čim je imela v rokah verodostojne podatke, da prepreči v bodoče slične primere.

STIKI Z NARODNI PREDSTAVNIKI.

V svrhu urejevanja šolskih in stanovskih zadev, ki pridejo v poštev v skupščini in izven nje, posebno pa glede perečega vprašanja osebnih intervencij v personalnih vprašanjih učiteljsstva, je poslala sekcija obema slov. ministroma, vsem slov. senatorjem in poslanecem pismeno predstavo, v kateri predlaga, naj bi se prosvetni referat opredelil na gotove poslanca, s katerimi bi bila sekcija v stiku. O uspehih še ne moremo poročati.

Vsi narodni predstavniki Dravske banovine prejemo naše stanovske liste, iz katerih se lahko razvidijo naše težnje in stremjenja.

IZVENŠOLSKO DELO.

Na merodajnih mestih smo ponovno predočevali, naj se pri učiteljevi oceni upošteva predvsem delo v šoli in izvenšolsko delo šele v drugi vrsti. Druga naša zahteva je bila, da se učiteljsvo ne sili k izvenšolskemu delu, za katero ni usposobljeno, marveč naj se mu da možnost svobodne izbire izvenšolskega udejstvovanja.

POENOSTAVLJENJE ŠOL. ADMINISTRACIJE.

Napravili smo korake za doseg poenostavitvenja šolsko-upravnega poslovanja. V to svrhu smo predlagali sklicanje seje banov. šol. sveta, kjer naj bi se rešilo to vprašanje.

STALNOST UČITELJSTVA.

Obnoveitev stalnosti učiteljsstva je nujno potrebna, to čutimo vsak dan jasneje. Sekcija je iznesla to zahtevo na seji gl. odbora, kjer je bila soglasno sprejeta in predložena ministrstvu, naj se pri nameščanju upoštevajo neporočene učiteljice v enaki meri kot poročene.

ZNIZANJE STANARIN.

V decembru pret. l. je dalo Udruženje jugosl. železničarjev pobudo za skupen nastop vseh organizacij javnih nameščencev za znižanje stanovanjskih najemnin, radi katerih je danes uradniški sloj zlasti v mestih in trgih naravnost in nevzdržno položaju. Ker trpi pod težo pretiranih najemnin tudi velik del učiteljsstva v mestih in trgih, je smatrala sekcija, da je dolžnost organizacije kot predstavnice vsega stanu, se odzvati vabilu in sodelovati v vprašanju znižanja stanovanjskih najemnin z isto aktivnostjo, kakor se je borila proti uredbi o ocenjevanju naravnih stanovanj, ki je zadevala največ učiteljsvo na deželi. Skupno z ostalimi organizacijami javnih nameščencev je priredila v Ljubljani dva protestna shoda in organizirala tudi drugod enako akcijo. Stroški akcije za znižanje najemnin so se sorazmerno porazdelili na vse sodelujoče organizacije in je padel del tudi na nas. O tem so bila obveščena sreska društva z okolišnic 1432, v kateri je zaprosila sekcija tudi za odobritev teh izdatkov. Stalen odbor, sestavljen iz zastopnikov organizacij javnih nameščencev, deluje neprestano na tem, da bo višina najemnin z zakonom regulirana.

ZAŠČITA ČLANSTVA.

Najtežje delo, ki ga vrši sekcija, je zaščita, katere je potrebno članstvo ob najrazličnejših prilikah in ki jemlje mnogo časa in energije. Največ je zaščitnih primerov radi premeštev, ki se izvrše radi vmešavanja neodgovornih krajevnih faktorjev v učiteljska personalna vprašanja. To je najžalostnejše poglavje našega stanu v sedanjih dneh, zato mu posveča organizacija vso skrb in pažnjo. Take premeštitve nas zadevajo gmotno in moralno. Učitelj je danes najbolj eksponiran faktor, naložene so mu najrazličnejše teže dolžnosti, ob njem pa se spodbikajo vsi mogoči činitelji.

Sekcija se je za vse slučaje, ki očitujejo krivico in zlorabo, zavzela z vso odločnostjo. Izvršila je ponovne osebne intervencije na ban. upravi, v slučaji potrebe je intervenirala osebno ali preko I. O. direktno pri ministstvu. Pri težjih slučaji se je posluževala tudi drugih zvez in stikov. V mnogih primerih je uspela, dostikrat pa se je obrnil prizadeti na sekcijo prepozno in nam ni bilo mogoče krivice več preprečiti. Slejkoprej stoji sekcija na stališču, da se izvršijo take premeštitve le na osnovi disciplinskega postopka in dokazane krivde. V primeru, za katere teče disciplinski postopek, se načeloma ne vtika. Sres. učit. društvom je razposlala sekcija obrazce za zaščito članstva, ki jih je naknadno še izpopolnila, ker so bili prvotni nepopolni. Novi so sestavljeni tako, da ima sekcija v kratkem pred seboj popolen pregled zaščitnega primera in vse podatke, ki jih potrebuje za obrambo.

NATURALNE DAJATVE.

Ministrstvo financ je osporovalo vse določbe specialnih zakonov, ki se tičejo naravnih dajatev in stanovanj, češ da je vse to uknil § 29. novega uradniškega zakona in imajo pravico do naravnih dajatev samo oni uradniki, ki in kolikor jim to določa uredba o naravnih dajatah, izdana na podlagi § 29. urad. zakona. Sekcija je poslala na merodajna mesta spomenico, v kateri stavi predlog, da se priznajo učiteljsvju naravne dajatev glede kuriva, razsvetljave itd. v isti izmeri, kakor ostalim strokam drž. uradnikov, ki uživajo to ugodnost po specialnih zakonih. Ministrstvo prosvete je izdalo na osnovi zbranih podatkov predlog, da se izpopolni gornja uredba tudi za resor min. prosvete.

NATURALNA STANOVANJA IN STANARINE.

Vso pažnjo je posvečala sekcija stanovanjskemu vprašanju učiteljsstva. Največje zlo septemberske uredbe je bilo baš v tem,

ker je izključevala vsako precenitev vrednosti življenja stanovanja. Vse prizadevanje sekcije, ki je s pomočjo I. O. stremela za tem, da se pri učiteljstvu določila uredba ne izvajajo, ker veljajo zanj določbe zakona o narodnih šolah, je bilo dolgo časa zaman. Skušala je doseči zato do končne rešitve tega vprašanja vsaj začasno omiljenje uredbe v tem smislu, da uživajo šol. upravitelji kot oskrbniki in varuhi šol. poslopja brezplačno uradno stanovanje, druga naravnost stanovanja učiteljstva pa naj se precenijo po uporabnosti, vendar naj se pri tem sprejme načelo, da za naravnost stanovanje odtegnjeni znesek v nobenem primeru ne sme prekoračiti višine občinske stanarine. Iz tega vzroka in ker so bile prvotne napovedi v mnogih primerih napačne, je pokrenila, da je izdala banska uprava odlok, naj izvrši učiteljstvo korekture svojih prvotnih napovedi, v opombi obrazca pa navede vse eventualne nedostatke uživanja stanovanja, da bi bil ob eventualnem uveljavljanju nove uredbe vsaj delno materialno zbrani in bi učiteljstvu na finančni efekt rešitve ne bilo treba predolgo čakati. Pri vsem tem pa sekcija ni izpustila iz vida proste uporabe stanovanja in je uporabila vsako priložnost, da je opozorila merodajne faktorje na določbe zakona o nar. šolah, in na iz njih izhajajoče pravice učiteljstva. Posledica tega dela, pri katerem je našla sekcija pri I. O. polno razumevanje, je bil člen 62. fin. zakona, po katerem se stanarina za nat. stanovanja, ki pripadajo po spec. zakonu, ne odbija in pa ukinitve 2. odst. 29. člena urad. zakona, po katerem se je odbijala stanarina samoupravnih teles. Ta rešitev bolečega vprašanja učiteljske stanarine je gotovo najugodnejša od vseh, ki jih je moglo članstvo pričakovati od svoje organizacije.

DELO ZA OLAJŠANJE POLOŽAJA DRUŽ. OČETOM (MATERAM).

Sekcija je skladno z načelnim stališčem, ki ga je objavila članstvu v okrožnici št. 333 in z ozirom na osvojenno načelo izrednega posvetovanja društvenih predsednikov z dne 9. jan. t. l. opozorila oblast, naj se ozira pri nameščanjih v mestih in njihovi neposredni bližini prvenstveno na družinske očete (mater), da jim bo na ta način dana možnost šolanja otrok. V to svrhu je razposlala na sreska društva potreben obrazec, ki se ga je poslužilo nad 60 tovarišev in tovarišic. Iz materiala, ki so ga poslali sres. društva, je razvidno, da žive posamezni tovariši(-ce) v naravnost obupnih razmerah. Zbrane podatke smo predložili banski upravi, da jih pri nameščanjih upoštevajo.

UČNI NAČRTI.

Predvidena je že na jesen izdelava učnih načrtov za osnovne in višje narodne šole. Izdelan bo za osemletno šol. dobo. Ker je bila pri naš zvezi uvedena osemletna šol. obveznost, je učiteljstvo Dravske banovine na načrtni najbolj zainteresirano. Dosedanja učni načrti niso ustrezali našim razmeram, zato smo se ponovno bavili s tem vprašanjem in prišli do zaključka, da je nujno potrebno sestaviti našim razmeram odgovarjajoč učni načrt za vse kategorije narodnih šol od eno do osemrazrednice. Ker je sedaj prilika za to najbolj ugodna in nam ne more biti vseeno, kakšen bo osnutek novega učnega načrta, ki bo prišel v končno redakcijo, je osnovala sekcija iz strokovnjakov-praktikov sestavljeno anketo, ki dela na sestavi učnega načrta. Ves elaborat je že zbran in ga urejuje sedaj ožji odbor, preden pride v plenurno in končen pres. Banska uprava je v to svrhu nakazala podporo v znesku 3500 Din, tako da učni načrti ne bodo obremenjevali organizacijskega proračuna prav nič. V tem pogledu je uspelo naziranje sekcije, da se ima osnovna in višja narodna šola organizirati po šol. letih in ne po razredih ter je ministrstvo že izdalo zadnje tolačenje. S tem so se zaščitile posebno nižje organizirane šole na deželi.

NAPREDOVANJA.

Učiteljska napredovanja se dolgo niso ganila. Slednjic smo na osnovi ponovnih intervencij dosegli, da se je izpremenil odlok ministrstva in je bilo možno banski upravi poslati prošnje v Beograd. Rešuje se tako, da pridejo pri napredovanju predvsem v poštev oni tovariši(-ce), ki jih je zatekel novi uradniški zakon tik pred napredovanjem po določbah zakona iz l. 1923, t. j. takih za 8, 14, in 20 služb. leti. Šele potem napredujejo drugi in se upošteva tudi pri teh predvsem službena starost, tako da je vsako zastopavanje izključeno. Tudi za peto grupo se izvršuje napredovanja onih, ki imajo za to izpolnjene pogoje. Ker so ta imenovanja ukazna, zadeva počasi napreduje. V peto grupo postavljenim se odmerja in nakazuje pokojnina takoj po V. grupi, torej jim ni treba čakati 13 mesecev, kot bi to morali, ako bi ostali v aktivni službi. Organizacija dela na to, da bi učiteljstvo z odlično in prav dobro kvalifikacijo napredovalo v V. grupo po končanem 30letnem službovanju in to ne glede na starost.

UČITELJSTVO V SRESKIH PISARNAH.

Na osnovi § 23. novega fin. zakona morajo vsi sres. šol. nadzornikom v pomoč dodeljeni učitelji, ki vršijo v sreskih prosvetnih referatih administrativne posle, prositi za premeščenje na šole. Zavedajoč se težkih posledic, ki bi jih rodilo strogo ostanjeje čit. člana, dela sekcija na to, da ostanjeje ti učitelji na dosedanjih mestih.

REDUKCIJA RAZREDOV.

Svoj čas se je mnogo govorilo o redukciji šol, razredov in učiteljstva. Nekatera sres. društva so tudi zahtevala od sekcije zadevnih pojasnil. Prišel pa je nov proračun in ostalo je vse pri starem. V zadnjih dneh so prešla sreska načelstva odlok ministrstva prosvete

glede ukinitve razredov, ki nimajo po čl. 51. zakona o narodnih šolah doseženega števila otrok. Besedilo odloka in naše tolačenjske smo objavili v 43. števu U. T. Sekcija bo skušala doseči, da se pri izvajanju te odredbe min. prosvete upoštevajo predmetna določila zakona o narodnih šolah in zakona o zdravstveni zaščiti učencev. Nepravilno tolačenjske in izvajanju gornje ministrske odredbe bi bilo proti interesom našega šolstva in bi nasprotovalo tudi zakonsko utrjenim določbam.

PLACEVANJE ŠOLNINE NA SREDNJIH ŠOLAH.

Novi finančni zakon določa plačevanje šolnine za vse učence srednjih šol. V veljavo stopi ta določba v začetku novega šol. leta 1932/33. Šolnina se bo odmerjala po višini neposrednih davkov. Ker je na vprašanje prizadet velik del učiteljstva, je sekcija intervenirala pri I. O., ki je naslovil na min. financ pisemno predstavo za olajšanje določb glede plačevanja šolnine drž. uradnikom. Predstavka je vsebovala predlog, naj se oproste plačevanja šolnine od incl. V. skupine navzdol vsi drž. uradniki, čijih otroci se šolajo izven njihovega službenega kraja. Absolutno oprostitev plačevanja šolnine bi ne bilo moči doseči, zato se je postavila organizacija na stališče, da so uradništvu v mestih življenjski pogoji že s tem močno olajšani, ker mu ni treba posebej plačevati hrano in stanovanje za šolanje otrok. Zadeva ni uspela, vendar je ne bomo opustili in bomo delali tudi v bodoče za dosego gornjega smotra.

NAKUP PARCELE NA OMISLJU.

Sekcija je pokrenila akcijo za nakup parcele v Omislju v izmeri 2000 m². Na tem svetu, ki leži tik ob morju, naj bi se postavilo obmorsko okrevališče za učiteljstvo JUU — sekcije za Dravsko banovino. Učiteljska tiskarna bo darovala potrebno kupnino.

REDUKCIJA URADNIŠKIH PREJEMKOV

je bila težak udarec, ki ga je najbolj občutilo učiteljstvo na deželi, ker se je izvršila po druginjskih razredih tako, da so bili odtegnjeni za uradništvo na deželi večji kakor za ono v mestih. Prvotno smo bili obveščeni, da bodo znižali uradniške prejemke od 5 do 11 %, po izvršenem okrnjenju pa se je pokazalo, da je izgubilo učiteljstvo na deželi tudi do 20 in več odstotkov. Da bi obvarovala svoje članstvo, ki živi večinoma na deželi, pred težkim materialnim in moralnim udarcem, se je obrnila sekcija s tehtnimi argumenti, ki govorijo proti gornji diferenciaciji, na oba naša ministra in na vse slovenske narodne poslanke in senatorje s prošnjo, naj nastopijo proti izvedbi diferenciacije odtegljajev po druginjskih razredih, ker je že sama razlika drag. razredov težka in ni pravično, da bi se razlika v prejemkih z večjimi odtegljaji pri po-deželskem uradništvu še povečala.

Ob tej priliki je nastopila sekcija tudi za ukinitve druginjskih razredov.

SLUŽBENI PODATKI O IZVENŠOLSLEM DELU UČITELJSTVA

dajejo oblast jasno sliko o intenzivnosti izvenšolskega udejstvovanja našega stanu in o velikem poslanstvu, ki ga vrši učiteljstvo med narodom na vseh področjih javnega življenja kulturnem, gospodarskem, socialnem in športnem. Obenem pa so ti podatki vsak čas, na razpolago tudi organizaciji, kadar jih potrebuje v zaščito svojega članstva. Zaradi zbiranja potrdil, ki jih je moral vsak poedinec predložiti upraviteljskemu v svrhu dokaza verodostojnosti podatkov o izvenšolskem delu, učiteljstvo ponekod akciji ni bilo naklonjeno. Da bi mu ne bilo treba zbirati dokazil o svojem delu izven šole, je sekcija pokrenila, da je izdala banska uprava k prvotnemu odloku dopolnilo, s katerim odreja, da zadostuje, ako overjavo vpis o službenih podatkih učiteljstva šol. upravitelji, tem pa šol. nadzorniki. Vsekakor se na podlagi teh podatkov ne bo mogel več zgoditi slučaj, kakršen je bil leta 1931. v banskem svetu.

UČITELJI KONTRAKTUALCI.

Vprašanju kontraktualnih učiteljev je posvečala sekcija vso svojo skrb, kar ji je povzročilo mnogo dela. Nečesto vlog smo odpisali za ureditev te zadeve, še več pa je bilo izvršenih osebnih intervencij. Danes je končno to vprašanje skoraj rešeno. Sreska društva smo obvestili o rešitvi vprašanja kontraktualcev z dvema okrožnicama.

SRES. UČITELJSKE KONFERENCE.

Bile so sklicane letos prvič po letu 1929. Udeležba je na osnovi člena 147. zak. o nar. šolah obvezna in sicer brez pravice na potne stroške in dnevnice. Radi težkega gmotnega položaja učiteljstva, ki se je po zadnjem znižanju službenih prejemkov še poslabšal, je napela sekcija vse sile, da se letos odgodijo in prelože na poznejši čas. Prošnja banske uprave, ki jo je na našo pisemno predstavko odposlala ministrstvu za odgoditev sej sres. učit. svetov, je bila zavrnjena. Sekcija je zato potom JUU v Beogradu poslala obširno vlogo, na ministrstvo prosvete in dosegla, da se imajo vršiti sres. učit. konference o priliki zborovanj sres. učit. društev. Sreska društva smo o tem obvestili in jim poslali obenem tudi druge potrebne podatke. Naše delo je stremelo samo za tem, da bi učiteljstvu za uradne konference ne bilo treba trošiti denarja.

SKJ IN UČITELJSTVO.

Razmerje med organizacijo in SKJ, osobito glede načelnega stališča, ki mora veljati pri namestitvah in premeštjih iz sok. razlogov, je pojasnila sekcija svojemu članstvu z okrožnico št. 523. Skrbela je, da so bili zaščiteni interesi šole in učiteljstva tudi v tem pogledu. Z vsjo intenzivnostjo je delala na to,

da se učiteljstvo odtegne vplivu jačjih lajiških osebnosti, ki se na deželi potom sokolskih društev vmešavajo v učiteljske namestitve in premeštve. Da obvaruje učiteljstvo tega vmešavanja, je sporočila svoje načelno stališče tudi Savezu SKJ in banski upravi, informirala pa je o tem tudi I. O. Da bi preprečil dogodek preteklega leta, je razposlal Savez SKJ 3. 2. 1932 sokolskim župam radi želja sokolskih društev glede premeštitev učiteljev. Sokolov okrožnico, v kateri navaja smernice, po katerih se imajo ravnati sok. župe in društva pri svojih predlogih. Okrožnica navaja, da se mora izvršiti ta akcija brez vsakega razburjenja učiteljstva. Predlogi ne smejo upoštevati nobene maščevalnosti. Akcijo so imele izvršiti sokolske župe dogovorno s pristojnimi sreskimi šol. nadzorniki in z učiteljsko organizacijo, a sporazumno s prizadetimi učnimi osebami. To okrožnico pa je neka sok. župa povsem samovoljno preokrojila v obliko, ki jo moramo brezpogojno odklanjati. Sekcija je takoj nastopila proti okrožnici in sporočila svoje stališče banski upravi. Savezu SKJ in I. O. O vsem je obvestila tudi sres. učit. društva. Na osnovi gornjih določb savezne okrožnice se je obrnila sekcija do sreskih društev z vprašanjem, v koliko so župe z njimi sodelovale. S tem je sekcija hotela obvarovati članstvo pred eventualno škodo.

POSLOVNIK JUU

je izšel in je bil v celoti objavljen v Narodni Prosveti. Iz zgolj tehničnih ozirrov ga doslej nismo mogli priobčiti v Učit. Tovarišu. Glasom sklepa upravnega odbora ga je izdala sekcija obenem z izpremenjenimi pravili JUU in ga bo razposlala svojim društvom.

MONOPOL ŠOL. ZVEZKOV

ni prišel nepričakovano. Obetali so nam ga že več let. Sekcija je storila vse potrebno, da se ukine, ker smatra, da ni v proseh našega šolstva. To stališče bo zavzemala in zagovarjala tudi v bodoče iz povsem načelnih učnih in šolskih ozirrov.

NADZORNIŠKO VPRAŠANJE.

Imenovanja preglednikov smatra sekcija za kvarno šolstvu v moralnem in stvarnem pogledu. Zato je stremela, da se nadzorniško vprašanje definitivno reši. Pri tem je zastopala stališče, naj se ozira pri sestavi liste za nadzornike predvsem na kvalifikacijo, ki usposablja kandidate za tako važno mesto in je od zmožnih izbrati najzmožnejše. Razpored nadzornikov, ki morajo biti teoretično in praktično na višku, naj se izvrši z ozirom na stvarne potrebe. V izbero nadzorniških oseb se sekcija ne spušta, ker smatra, da je to zadeva prosvetne uprave, v čije dolžnosti in pravice se ne vmešava. Glede nadzorniških oseb je zahtevala le: kvalifikacijo po zakonu, službeno in strokovno neoporečnost, korektnost, pravičnost in objektivnost. Povsem samoumevna je zahteva, da morajo biti kandidati spričo prosvetnega dela učit. organizacije, pri čemer so neobhodno potrebni dobri odnošaji med njo in šol. oblastmi, tudi člani združenja. Oprekela pa je imenovanju nekaterih preglednikov, ki po mnenju sekcije niso v skladu z načelnimi pogledi sekcije.

RAZPISI UČITELJSKIH MEST.

Dosedanje izkušnje so pokazale, da je delo ob kumulativnem letnem razpisu tako obsežno in komplicirano, da je potreben material skoraj nemogoče rešiti tako, da bi bilo s početkom šol. leta učiteljstvo na svojih mestih. Zato nastanejo v začetku vsakega leta velike težave. Nekateri šole imajo preveč učiteljstva, drugod pa ga zopet primanjkuje. Radi tega stanja je otežkočeno redno delo v razredu, trpi pa pod tem tudi učiteljstvo, ki pričakuje nove razporeditve in ki v začetku šolskega leta še vedno ne ve, ali bo in kam bo premeščeno. Ko se izvrši to, je treba popolniti še mesta, ki so se izpraznila s premeštjitvami. V izogib tem neprilikom, ki težijo šolo in učiteljstvo, je pokrenila sekcija akcijo, da se posamezna prazna mesta sproti med letom razpisujejo in se med letom tudi oddajajo, imenovane učne moči pa jih zasedejo šele tekom počitnice. S tem upamo doseči tudi to, da se bodo razpisovala v bodoče vsa prazna mesta in se ne bodo zasedala z dodelitvami. Enako je opozorila narodne poslanke na potrebo revizije določb o nameščanju v zakonu o narodnih šolah.

DRUGE AKTUALNE ZADEVE.

Prizadevanje sekcije, da bi dosegla za učiteljstvo priznanje polovične vozne ugodnosti na državnih poštah avtobusih, ni rodilo uspeha. Na merodajnih mestih smo intervenirali za ukinitve odloka, na osnovi katerega sme vlagati učiteljstvo tožbe v primerih, ko išče zadoščenja radi klevete in žalitve, šele po predhodnem pristanku ministrstva. Zadeva je še v teku. Sekcija si je prizadevala tudi, da se razpišejo počitniški učiteljski tečajji pravočasno, da je možno vsakomur odločiti se brez naglice za tečaj tistega področja, na katerem se želi udeleževati. Pri sprejemu v tečajje naj se ozira predvsem na prosilce, ki so bili že enkrat ali celo večkrat odklonjeni. Finančni zakon za l. 1932/33. je z določbo § 24. ukinitel § 34. zakona o učiteljskih, ki je dopuščal absolventom mešč. šol vstop na učiteljska. S tem je bilo mnogo naših tovarišev težko prizadetih in obračali so se na organizacijo za pomoč. Sekcija dela na to, da se gornja določba fin. zakona ukine ali pa vsaj omili. Sekcija opira to svojo zahtevo tudi iz drugih tehničnih razlogov.

Poleg navedenega je vršila sekcija še mnogo drugega podrobnega dela. Reševala je najrazličnejše zadeve, v katerih se je obračalo članstvo nanjo. Poslovala je hitro in točno in je skušala ugoditi v vseh upravičenih primerih.

ORGANIZACIJSKO GLASILO.

»Učiteljski Tovariš« je pazno spremljal delo v organizaciji in podpiral njeno stremenje ter zastavil ob vsaki priliki in potrebi besedo v prilog stanju in šoli. Po sklepu lanske skupščine je ostalo stanovsko glasilo, ki izhaja že 72. leto, tudi v pretekli poslovni dobi tednik. Kakor prejšnja leta, predlagajo nekateri tudi letos, naj izhaja »Učiteljski Tovariš« le trikrat v mesecu in to iz razloga štednje. Začeti s štednjo baš pri stanovskem glasilu, ki se že skoraj 100 letja bori za nas in brani naše stanovske in šolske interese, ne da bi bili prej omejevali druge, izvenorganizacijske izdatke, je stvar, ki jo mora vsak zaveden učitelj dobro premisliti. Naše stremljenje bi moralo biti baš nasprotno. »Učiteljskemu Tovarišu« je treba podpore, pa mnogo dobrih sodelavcev. Kritika sama ne pomaga dosti, če kritiki ne pokažejo boljše poti.

»Prosvetase«, priloga »Učiteljskemu Tovarišu«, je prinašala aktualne razprave in navodila za prosvetno delo med narodom. Treba je to našo revijo še spopolniti, da bo zanesljiv kazipot učitelju — prosvetnemu delavcu.

PEDAGOSKO GLASILO »POPOTNIK«.

Za duhovno preorientacijo učiteljstva in za njegovo nadaljnjo izobrazbo je poleg strokovnih knjig in učiteljskih delovnih zajednic pedagoški časopis tisto sredstvo, ki omogoča učiteljstvu globlje prodiranje v nove probleme in s tem šolsko obnovo na široki podlagi.

Priznati je treba, da je to nad vse razveseljiv pojav, da učiteljstvo vzdržuje svoj vodilni pedagoški list iz lastne moči. To daje našemu učiteljstvu najlepše izpričevalo, saj je s tem v dejanju dokazalo, da je zanj možnost take nadaljnje izobrazbe največjega pomena. Šolska reforma dviga namreč učiteljstvo tudi socialno, kar znači, da se bodo v doglednem času izpolnile tudi njegove idejne in materialne zahteve.

Naš »Popotnik«, ki mu nihče ne more odkrati stroge stvarnosti, skuša na trdni podlagi prejšnjih let graditi dalje, daje pa tudi pobude in kaže nova pota in tako hoče tudi v bodoče biti trdna vez med šolskim reformatorji v mestu in na deželi, med teoretiki in praktiki.

Tudi v preteklem letu je »Popotnik« služil pedagoški teoriji in praksi. Treba je namreč, da teorija povzroči v najboljšem delu našega učiteljstva ono čudovito notranjo izpremembo ali preorientacijo, po kateri »beseda« postane »meso«. Za šolsko prakso, zlasti pa za pravilno izvajanje šolskih »poizkusov« je neprestana izmenjava misli in izkustev med teoretikom in šolskim praktikom neobhodno potrebna, zakaj s tem se zvišuje vrednost dela obeh.

Izmed važnejših problemov je »Popotnik« v preteklem letu podčrtal zlasti dva in sicer: 1. pedagoško poizkusno delo v poizkusnih razredih in šolah, ki ga je označil kot prvi korak do resnične šolske reforme; 2. individualno psihologijo, da se je naše učiteljstvo lahko seznanilo vsaj z njenimi osnovnimi pojmi in da je spoznalo njen pomen za vzgojno in učno prakso.

Pregled vsebine zadnjega letnika pa nam tudi kaže živahno prizadevanje slovenskega učiteljstva za reformo naše šole. Zlasti je treba podčrtati činjenico, da članke večinoma pišejo učitelji(-ce) in da črpajo pobude za nje predvsem iz svojega šolskega dela. To je po našem mnenju prava pot do obnove našega šolstva, pri čemer naj bi našemu »Popotniku« tudi v bodoče pripadala vodilna vloga. Kot sotrduinik pa nam je dobrodošel vsakdo, ki se zaveda važnosti in globine problemov, ki so v zvezi s težkimi nalogami učiteljskega poklica.

Obetajo se nam novi učni načrti. Vsi si jih želimo radi novega vzgojnega duha. Ako jih kmalu dobimo, bo prihodnji letnik našega časopisa zavzel do njih svoje stališče in si bo predvsem prizadeval, da čim več pripomore do tega, da se učiteljstvo čimprej uvede v izpodbudnimi praktičnimi učnimi posnetki v duha teh učnih načrtov.

Izhajajoč od praktičnega šolskega dela se bodo v bodoče obravnavala tudi najbolj pereča vprašanja podeželske šole ter določile smernice za reševanje najnujnejših tozadevnih problemov. Podeželskemu učitelju pripada važna naloga, da prilagodi šolsko obnovo pogojem in potrebam podeželja, da tukaj vrši produktivno delo, četudi morajo biti osnovne ideje šolske reforme za mesto in deželo iste.

Tudi potrebe in želje našega učiteljskega naraščanja bo naš list v prihodnjem letniku v večji meri upošteval nego doslej, ker nas močni dotok mladih sil v zadnjih letih v to obvezuje. Sploh pa hoče »Popotnik« delati na to, da se vsa reformna prizadevanja v našem šolstvu izvrše po dobro zasnovanem programu in da se šolska reforma izvede tudi pri nas v duhu pedagoških idej, ki so sodobne v kulturnem svetu. To zahtevo opravičuje napredek pedagoške vede, interes za otroka kakor tudi duh nove dobe in blaginje naše države. Ali pri vsem tem, da je šolska reforma mednarodna, mora imeti obeležje naroda, ki jo izvaja. Zato bo tudi »Popotnik« skrbel predvsem za to, da bo nova šola pri nas dobila naš narodni pečat!

CENTRALNA ORGANIZACIJA.

Glavna skupščina se je vršila 23. 24. in 25. avgusta 1931 v Beogradu. Potekla je mirno in popolnoma v redu. Brezplotne borbe zaradi reorganizacije združenja je presekalo § 76. urad. zakona z dne 31. marca 1931. Likvidacija poverjeništev se je izvršila povsod v najlepšem redu. Reorganizirano Jugoslovensko učiteljsko združenje je stopilo v novo dobo dela za dobrobit učit. stanu, šole, na-

rodne prosvete in po teh za dobrobit naroda in države. Njegovo Vel. kralj Aleksander je poslal skupščini v pozdrav lastnoročno pismo. Udruženje je razdeljeno na 10 sekcij, ki se krijejo s teritorijem banovin.

Za glavno skupščino je poslala naša sekcija poročilo za glavni izveštaj in vse važne predloge I. banovinske skupščine. Mnogi izmed njih so bili rešeni, drugi pa še čakajo realizacije.

Izvršni odbor se je redno sestajal in reševal tekoče posle. Odplačal je dolg za Jugoslovanski učiteljski dom in začel izdajati mladinski list »Jugoslovenec«, ki izhaja v 100.000 izvodih.

Glavni odbor je imel 2 seji. Zlasti uspešna in plodovita je bila seja, ki se je vršila 17. in 18. marca 1932 v Beogradu. Za to sejo so morale predložiti vse sekcije pismena poročila, ki so obsegala stanje banovinske sekcije, stanje šol v banovini, šolske nadzornike, upravitelje in učit. ž. r. del. gospodarske in kulturne ustanove naše organizacije in izvenšolsko delovanje učiteljstva. Tov. Dimnik je obširno utemeljeval 30 predlogov, ki so jih poslala sreska društva odnosno jih je sprejelo izredno posvetovanje vseh predsednikov na seji dne 9. januarja t. l. v Ljubljani.

Iz poročil predsednikov sekcij je razvidno, da šteje udruženje okrog 15.000 članov. Je torej največje in najmočnejše uradniško udruženje. Politika, ki jo vodi udruženje, je prvenstveno nacionalna, jugoslovenska. Vsled tega je našlo udruženje razumevanje vseh faktorjev v državi.

Vse sekcije so se trudile, da organizirajo čim največ učiteljstva po sreskih družtvih. Uspeh ni izostal. Statistika kaže, da je organiziranega po nekaterih banovinah do 90 % vsega učiteljstva.

Stanje šolstva v državi je v splošnem zadovoljivo. Po nekaterih banovinah trpi nekoliko vsled sedanjega gospodarskega položaja. Dočim je v naši banovini precej nadštevilnega učiteljstva, vlada po nekaterih banovinah pomanjkanje učiteljstva in šol. nadzornikov.

Na seji glavnega odbora 17. in 18. marca je bil sprejet za celotno udruženje tudi nov poslovnik, ki ga je ministrstvo prosvete odobrilo.

ODSEKI

V tekočem upravnem letu so delovali pri sekciji sledeči odseki:

Gospodarski svet.

Kot posvetovalni organ upravnemu odboru sekcije se je ustanovil gospodarski svet, v katerem so zastopane vse učiteljske gospodarske in socialne ustanove. Naloga gospodarskega sveta je dvigniti stanovski gospodarski napredek in organizirati sodelovanje učiteljstva po določenem programu pri narodnem gospodarskem delu. Na osnovi sistematične gospodarske vzgoje učiteljstva bo deloval gospodarski svet na to, da pomnoži število zadrugnikov in članov pri gospodarskih in socialnih ustanovah ter s tem dvigne veljavo in kredit teh institucij, posređoval pa bo tudi, da pridejo učiteljski gospodarski ta-

lenti do udeleževanja v teh ustanovah. Naloga gospodarskega sveta bo tudi organizirati smoteno sodelovanje zlasti učiteljev z drugarjev pri splošnem narodno gospodarskem posebno združniškem delu.

V tem pravcu se je sestal gospodarski svet k prvi seji 2. aprila 1932. Po sprejetem pravilniku in konstituiranju odbora je obravnaval takoj aktualne gospodarske in socialne zadeve zastopanih ustanov. Predvsem se je pečal z našimi domovi. Z nakupom primerne stavbe je pristopil Učiteljski dom v Mariboru k dejanskemu izvrševanju svojega programa. Aktualno pa je postalo tudi zidanje doma v Ljubljani, ko mu je podarila Učiteljska tiskarna stavbišče. Gospodarski svet je razmotrival načine realiziranja zgradbe tako glede stavbišča, kakor tudi glede gmotnih sredstev, s katerimi razpolaga zadruga. Na osnovi prizadevanja gospodarskega sveta se vrši s podporo banske uprave združni tečaj od 7. do 29. julija 1932. Ker tvori združništvo temelj vseh bodočih uspehov naših gospodarskih ustanov, je izvolil gospodarski svet posebni združni pododsek, čigar naloga je, sestaviti evidenco učiteljev zadrugarjev in kataster obstoječih zadrug v banovini, organizirati združne tečaje in voditi vse priprave za ustanovitev zadruga Učiteljski združniški dom ob morju.

Z ustanovitvijo gospodarskega sveta smo oživitvorili vez med stanovsko organizacijo in stanovskimi gospodarskimi in socialnimi ustanovami z namenom, združiti jih v tesno sodelovanje po enotnih načelih in svrhu okrepitve našega celokupnega stanovskega gospodarstva. Treba pa je povdariti, da izredne gospodarske prilike tako med narodom kakor tudi med učiteljstvom ovirajo gospodarski svet pri njegovem delu. Zato naj se učiteljstvo s pravim pojmovanjem nastalih razmer oprime dobrin, ki jih nudijo učiteljske gospodarske in socialne ustanove, kajti le organizirano in gospodarsko močni si bomo izvojevali mesto, ki nam pritiče.

Šolsko upravni odsek.

Je imel v upravnem letu 1931/32. 5 sej. Na prvi seji dne 14. XI. 1931. se je odsek konstituiral: Za predstavnika je bil soglasno izvoljen tov. Andrej Skulj, tajniške posle je opravljal tov. Vinko Gregorič.

V svrhu obravnave osebnih zadev in zaščite članstva je bil izvoljen pododsek, ki se je sestajal po potrebi in obravnaval došlo gradivo. Šolsko upravnemu odseku je stavljala predloge in poročala o rešitvi obravnavanih vlog.

SUO je razpravljalo o naravnih stanovanjih in stanarini. Dalje je odsek obravnaval in reševal razne vloge v spornih primerih glede stanarine in nat. stanovanj, ter dajal članstvu v različnih zadevah potom sreskih društev navodila in pravne leke. Odsek je razmotrival vprašanje otvarjanja razredov višje narodne šole, zbral je material in napravil skico za generalno rešitev ustanavljanja višjih narodnih šol. Določil je način obravnavanja in spopolnitve učnega načrta za 8 razrednico

Vse muzikalije se dobe v knjigarni Učiteljske tiskarne. Prospekte raznih edicij pošilja na zahtevo brezplačno.

L I S T E K

Jože Zupančič, Litija.

Naši izseljenci in njih šolstvo.

(Razgovor z g. Pavlom Bolho, predsednikom Zveze jugoslovanskih Delavskih in podpornih društev v Nemčiji.)

Kar v srce mora zaboleti vsakogar, ko pogleda statistiko — obupno kričejo v svet o borem poldrugem milijončku slovenskega dela jugoslovanskega naroda Komaj za eno banovino nas je doma, pri rodni materi, ostali pa so križem kračem v svetu: pri Gospej sveti in vzdolž Soče... prvih je nad poldrugi stotisoč, onih drugih preko pol milijona.

In pa še vsepovsod drugod je raztresen naš življenj. Ko bi vzel v roke zemljepisno karto, pa bi zabodel znak, povsod kamor so se raztepli naši ljudje, bi bila vsa karta kakor drobno rešet. Ali naj obupamo nad temi našimi brati in sestrami, ki jih je vklenila med svoje meje tujina? Menim, da je bil svoj čas, pred leti položaj naših izseljencev z ozirom na vezi z domačo grudo daleko bolj žalosten, kakor pa je danes, zato pa je pel o njih Oton Zupančič v svoji »Dumi«:

»Morajo v svet in tujina se diči
z deli njihovih rok;
tamkaj v Ameriki, tamkaj v Vestfaliji
so nam izginiti — več ne doseže
jih naše oko...»

Sama naša vrhovna državna uprava posveča zadnja leta našim izseljencem, zlasti rudarjem v Belgiji, na Francoskem, onim v Vestfaliji in drugim čim več pozornosti. Tako zunanje in socialno ministrstvo, naša banovinska uprava, družba CMD, Narodna odbrana in še druge organizacije delajo složno roko v roki, da otmno naše ljudi pred narodnim potopom v morju tujine. In prav zato so nad vse umestni in tuje potrebni stiki, ki jih goje naše izseljeniške kolonije, ko se podajo na vsakoletno narodnostno romanje v jugoslovansko domačijo. — Ob podpori oblasti se formirajo vlaki za obisk izseljencev v staro domovino. Akcija, da prihaja deca naših rudarskih izseljeniških družin med svoje male

bratce in sestre v svobodni domovini, pa bo treba z leti še izboljšati. Naše podeželske družine bodo sprejemale narodnostne neobgledneke zgolj iz patrijotične dolžnosti, in jim bo gotovo v največjo zahvalo dejstvo, da se je naš mali človek iz daljnje tujine utrdil v materni govorici, in spoznal, da je v senci Triglava domačija njegovih staršev in njegovih svobodnih bratcev in sester — Jugoslovanov.

Pred nedavnim se je vršila v Ljubljani velika izseljeniška konferenca na kateri niso bili zastopani samo razni visoki činitelji iz naše države, temveč so se je udeležili delegatje in predstavniki naših izseljencev doma iz vseh kontinentov. Naše stanovsko časopisje ne more molče preiti preko teh dogodkov in sklepov, saj so zanimivi tudi za naš stan iz poklicnega stališča. Saj so ugotovili merodajni činitelji, da so za dvig narodne in domorodne zavestnosti med našimi izseljenci nujno potrebni — učitelji, ki naj predejo jugoslovansko vez med posamezniki in kolonijami v obliki potovalnih tečajev. Nekaj teh načrtov so medtem že izvedli, iz dnevnega časopisja sem tudi posnel vest, da se nahaja med našimi rojaki na Francoskem tov. Jan-kovič, izgotovljena pa je že tudi menda lista potovalnih učiteljev za ostale naše izseljeniške kolonije v Evropi.

Nedavno se mi je nudila prav lepa prilika, da sem bil v krogu gospodov, ki imajo odločujočo besedo o našem izseljeniškem vprašanju: bili so to eni izven mej naše države, drugi pa predstavniki naših humanitarnih in narodno-obrambni društev. Voditelja našega izseljeniškega pokreta na Vestfalskem, Pavla Bolho, ljubljanskega rojaka in predsednika Zveze jugoslovanskih delavskih in podpornih društev v Nemčiji, pa sem kasneje poprosil, naj mi očrta življenje in razmere na Vestfalskem, s posebnim ozirom na njih kulturno-prosvetne in narodnostno-šolske okoliščine.

V opombo:

Motil bi se, kdor misli, da je tip delavca iz naših domačih pokrajin in revirjev istoveten onemu iz zunanjega sveta. Veren prikaz moža iz velikih svetovnih revirjev je baš gosp. Pavel

Knjigarna Učiteljske tiskarne v Ljubljani

POZOR!

Učiteljstvu
mariborskega
okrožja!

Pozivamo učiteljstvo, da prečita zadevno okrožnico, ki jo te dni prejmejo vse šole mariborskega okrožja

otvori v začetku julija

v Mariboru

v Gornji Gosposki ulici št. 44

svojo podružnico

ki ga je izdelalo ministrstvo prosvete in ga je poslal izvršilni odbor sekciji v proučitev in izpopolnitve.

Razpravljal je vprašanje imenovanj šol. upraviteljev in o razpisovanju izpraznjenih učnih mest. Zavzel je stališče, naj se smatrajo z min. dekretom imenovani učitelji za stalno nameščene in naj se taka mesta ne razpisujejo. Poleg naštetih je obravnaval in reševal tudi druge šolske upravne in osebne pravne zadeve, v katerih so se obračali poedinici na sekcijo.

Odsek za narodno izobraževanje in »Prosveta«.

O delovanju tega odseka ni težko dati občutna. Pogled na IV. letnik »Prosvete« pove vsakomur, koliko in kaj je odsek delal, oni, ki so temeljito prebrali vse številke lista, so pa o vsem delu najtočneje poučeni.

Težje bi bilo odgovoriti na vprašanje: »Kakšne uspehe je dosegel odsek s svojim delom?« Odgovor bi mogel dati odsek šele tedaj, ko bi zvedel od vsega članstva, v koliko so mu služila navodila za izvenšolsko delovanje, ki so bila priobčena v vseh številkah »Prosvete« in v koliko je skušalo članstvo realizirati »Poslovnik odsekov in referentov za narodno izobraževanje«, ki ga je odobrila lanska skupščina. Odsek je storil vse, da prilagodi učiteljsko izvenšolsko delovanje zahtevam poslovnika in je dajal potom »Prosvete« potrebna navodila.

Bavil se je na svojih sejah z realizacijo sklepov lanske skupščine. V nekaterih slučajih je dosegel pozitiven uspeh, v drugih je bilo to izključeno.

Na odsekovih sejah je bilo tudi govora o prireditvi samoizobraževalnih tečajev in se je mislilo predvsem na prireditve tečajev o delovni šoli. Ker pa ni bilo izgleda, da bi bilo mogoče dobiti zadostnih gmotnih sredstev, je misel na prireditve tečaja odpadla. — S

prireditvijo drugih tečajev so se bavili ostali odseki.

Na iniciativo odseka za narodno izobraževanje je bil ustanovljen tudi poseben odsek za šolski film in diapozitive, čigar naloga bo ustanoviti centralno izposojevalnico za šolske filme in diapozitive.

Delovanje odseka bi bilo predvsem glede organiziranja počitniških tečajev še uspešnejše, če bi imel na razpolago zadostna gmotna sredstva.

Odsek za obrtno in trgovsko nadaljevalno šolstvo.

Ta odsek je imel 8. januarja t. l. svojo prvo sejo, na kateri si je izvolil za predsednika tov. Viktorja Grčarja, za podpredsednika tov. L. Hofbauerja, za tajnika pa tov. Alf. Završnika.

Odsek je stal letos pred važno nalogo, da z modernim pravilnikom in direktnimi vlogami kolikor mogoče vnese v nov zakon o obrtih vse one korekture, ki so potrebne, če naj ta zakon ustreza vsem zahtevam moderne obrtno-nadaljevalnega šolstva. Zlasti je bilo treba misliti na to, da bi aplikacija novih zakonskih določil ne oškodovala že dosedanjega, dobro razvitega obrtnega šolstva v Dravski banovini.

Zato je podal predsednik odseka že na prvi seji izčrpno poročilo o novih določbah, zlasti glede onih predpisov, ki bi globoko zarežali svoje sledove v naše obrtno-nadaljevalno šolstvo.

Ker je za vse slučaje nujno potreben enoten nastop, se je učiteljstvo tega šolstva opozorilo na namero odseka pri sekciji z navetom, da se v vseh zahtevah obrača samo na ta odsek. Separatne zahteve na razne korporacije bi enotnemu in skupnemu nastopu samo škodile.

Po temeljiti razpravi o novem zakonu o obrtih je bilo sklenjeno, sestaviti za prihod-

Bolha. Duhovit družabnik, oster debater, sijajen govornik. Omenjam naj mimogrede, da sem ga čul že večkrat pred množico, lanske počitnice, ko se je vršil v Trbovljah velik kongres narodnega delavstva — (iz zanimanja sem šel tudi sam tja) — pa je bil po mnenju vseh baš g. Bolha sprejet kot najbolj popularen in demostenski govornik, tipičen človek vseh Slovencev priznanih možnosti, — moč iz nadpovprečne sredine!...

Predsednik Zveze pripoveduje:

Ob reki Ruhr, ki tvori s pritokji znano Poruhrje, kamor spada del Rheinlaŋda in Vestfalske, je osredotočena težka industrija: rudnik, premog, železo, plavži... Tamkaj v Vestfaliji... je domala 60.000 naših ljudi z ženami in otroki. Točne statistike pa, žal, še nimamo, zato jih nekateri cenijo med 40.000 do 80.000. Prvi naši ljudje so začeli prihajati med nemške »knapec« že okrog l. 1880. Zdaj so že gorl 3 naše generacije. Pod pritiskom novih okoliščin pozabljajo daleč z doma na jezik iz mladih let; ostajajo pa še jugoslovanski državljani. Mnoge kliče sicer njih srčni utrip, Domovina! — Ampak, udušiti je treba sentimentalnost; kruh je glavno življenjsko vprašanje, zato morajo daleč od doma, z žuljavo roko, točli v tujih »šahutih«...

Naši vestfalski izseljenci so orientirani politično v glavnem v 2 smereh: v napredno in katoliško miselnost; dočim se idej socialnih strank ne oprime mnogo.

Tedenski eksistenčni minimum znaša na Vestfalskem 9 M (v našem ca 120 Din) — Toliko dobivajo tudi domačini — brezposelni državne podpore.

Domorodeci — Nemci so napram ljudem iz Jugoslavije zelo kulantni. Seveda le v toliko, v kolikor nimajo naši ljudje posla s šovinističnimi krogi. Razen Jugoslovanov je na Vestfalskem tudi precej Čehoslovakov, največ pa Poljakov. Ti imajo močne stanovske in kulturne organizacije, — Škola, lastno časopisje, cerkvene organizacije; našim rudarjem pa je edino čtivo ljubljanski tednik: »Domovina«.

Slovenskih otrok imajo naše rudarske družine čez 5000. Seveda so razkropljeni po vseh revirjih. Ta mladina, ki poseča nemške

šole, dorašča brez prave narodnostne vzgoje. V zadnjem času pa so jo organizirali in jo vodijo uvidevnejši rudarji, ki dobivajo pobudo v narodno-strokovnih organizacijah.

Tečaji za materinščino.

Glavni predmeti so: branje, pisanje, memoriranje in prepevanje narodnih pesmi. Deca se uči z vso vnemo jugoslovanskih narodnih popevk, ki jim bude zavest, da bivajo doli na jugu med Alpami in Jadranom bratje in sestre v svobodni, milijonski državi, koder se uči njih srečnejša mlada tovarišija v šolah v domačem jeziku pesem o naši lepi domovini, medtem ko si ti ubogi malčki pod visokimi, okajenimi dimniki daleč na severu zlogovaje beležijo:

»Lepa naša Domovina...« (pišejo v goticah) da drugo uro radostni v obraz ponavljajo prelepo pesem, ki se jo zatem uče prepevati po navodilih svojega neobičajnega učitelja navdušenega rudarja.

Popreje so se vršili takile poučni sestanki na domovih rudarjev. Šolske družinice pa so se v toku zadnjega časa razrastle. Treba je bilo večjih prostorov, ki jih imajo na razpolago v državnih šolah in prostih popoldanskih in večernih urah za 3 M mesečno.

Kadar pa pridejo na obisk v šolo »Herr Schulinspektor«, takrat se pa razvesele srčeca vseh malih in pridnih šolarjev. Učitelj-rudar, ki ni prišel zaradi visokega obiska prav nič v zadrage, pozove svojo mladež — »Vstanite!« Ko pa je končano spraševanje in je »Onkel Paul«, kakor nazivajo šolarčki svojega »nadzornika« g. Bolho, pa dobri mož razveže zavitek, in deca se posladka s čokolado in pecivom Nato pa ves drobiz v smeh, za slovo pa zapoje nekaj narodnih popevk, da je šolski praznik še bolj povzdignjen.

Mnogo uporabljajo naši prostovoljni stanovski tovariši — vestfalski rudarji, tudi priložnostni pouk na prostem. Skupni izleti, na katerih se razvije vsa prista slovenska domačnost, pa so svetli prazniki vsem udeležencem. Zato se širi krog jugoslovenske družine od izleta do izleta.

Res je, da gospodarska kriza, ki jo trpe tudi naši rojaki na Vestfalskem, škoduje razmahu narodne misli, — pa začetek je tu in prav med najmlajšimi dobivamo zavednih sinov in hčera. Kajti že vedo, da je Domovina — kakor zdravje!...

njo sejo točno statistiko vseh obrtnih nadalj. šol v banovini ter pravilnik k novemu zakonu, in sicer sporazumno z obema zbornicama, ki prideta pri tem šolstvu v pošteno.

Na drugi seji odseka, dne 5. marca t. l. je poročal predsednik o pravilniku za strokovno nadaljevalne šole v Jugoslaviji, ki je v skladu z določili novega zakona o obrtih.

Na željo Delavske zbornice se je vršil dne 7. februarja t. l. v Ljubljani sestanek, kjer se je sprejel z nekaterimi izjemami od strani Delavske zbornice pravilnik, ki ga je za naš odsek izdelal in predložil predsednik tov. Grčar. Osnutek tega pravilnika si je osvojila tudi enkratna vseh delavskih zborov v državi, ter je bil odposlan vsem pristojnim ministrstvom in strokovnim referentom.

Odsek je sklenil, da predloži tudi sekcija ta pravilnik vsem pristojnim ministrstvom in strokovnim referentom, kakor tudi še v pošteved prihajajočim lokalnim oblastvom in korporacijam.

V posebni spomenici, ki naj se predloži istočasno z osnutkom pravilnika, je pa zavzel odsek načelno stališče glede aplikacije nekaterih določil tega osnutka, zlasti glede finanširanja šol in honoriranja ter nastavljanju učnih moči.

Poseben poudarek je položil odsek še proti nameravani zopetni vpeljavi nedeljskega pouka na obrtno nadaljevalnih šolah.

Ker primanjkuje v naši banovini še vedno strokovno usposobljenega učiteljstva za poučevanje na obrtnih šolah, se je obrnil odsek na bansko upravo s prošnjo, da vstavi tudi za leto 1932./1933. v proračun primerno vsoto za prireditve merkantilnega tečaja za obrtno-nadaljevalne in trgovsko-nadaljevalne šole ter za risarski tečaj za obrtne šole.

Vse to delo je začel odsek z veliko energijo; želeli je le, da se učiteljstvo obrtnih šol zaveda njegovega velikega pomena, ter da ga z rednim poročanjem in s pobudami podpira pri njegovem delu. Uspeh zavisi le od smotrenega sodelovanja, vseh, ki so zainteresirani na krepkem razvoju tega šolstva.

Odsek za kmetško in gospodinjsko nadaljevalno šolstvo.

Tudi v tem letu ima šolstvo mnoge uspehe in je pokazalo nov razmah.

Težki časi zahtevajo tudi od kmet.-nad. šol svoj tribut. Učiteljstvo samo je na delov. občestvu pristalo na to, da se število dovoljenih in nagrajenih ur zniža, ustanovitev novih šol nekoliko otežijo, vendar oboje v takem obsegu, da intenzivnost dela in globina ideje nista okrnjeni. Šolstvo ima svojo posebno organizacijo z delovnim občestvom kot glavno korporacijo. Eksekutivno vrši odbor voditeljev. Ker ti dve instanci pretresata vsa vprašanja kmet.-nad. šol in oblast njune predloge v polni meri upoštevata, je odsek za kmet.-nad. šolstvo pri sekciji JUU skoraj popolnoma razbremenjen. Njegov obstoj pa je kljub temu tudi v nadalje potreben, da zastopa interese učiteljstva teh šol. Med učiteljstvom kmet.-nad. šol in organizacijo so odnošaji povsem tovariški in kontaktni. Organizacija je pomogla kmet.-nad. šolstvu osobito s tem, da so mu stolpci stanov. glasilo v neomejenem obsegu na razpolago. Delovanje učiteljstva v kmet.-nad. šolah pa je zopet krepka opora vsemu učiteljstvu, kar se je tekom tega leta parkrat jasno dokazalo. — Mnogo se je razmotrilo vprašanje, ali je že šolstvo v vsakem, tudi idejnem pogledu tako močno fundirano, da bi bila akcija za širjenje v druge banovine uspešna. Za enkrat je to še odloženo.

Velika ovira je nastala, ker so železniške postaje dobile navodilo, da se kmet.-nad. šole ne smejo smatrati za šole v smislu pravilnika o znižanju vožnji in so radi tega ekskurzije kmet.-nad. šol v mesta in kmetijske šole onemogočene.

Odsek za šolski radio.

V tekočem poslovnem letu je pričel odsek za šolski radio s šolskimi oddajami. Prva oddaja je bila dne 3. novembra, z »Vidovdansko proslavo« pa je odsek zaključil prvo leto svojega obstoja. Oddaje so se vršile vsak torkelj in vsak petek ter jih je bilo v teku leta 61. Natanko poročilo o delu tega odseka je v 7. številki »Prosvete« pod naslovom: Bilanca našega šolskega radia po prvem letu obstoja.

Pevski odsek

Od 1. IX. 1925. do 5. VII. 1931. je bil U. P. Z. samostojno društvo, tega dne pa je na izrednem občnem zboru likvidiral kot samostojno društvo in postal odsek JUU.

Vsak član se je moral ponovno prijaviti novemu društvu. Pri pevskega tečaja 5, 6. in 7. septembra so bili vsi člani ponovno preizkušeni. Danes šteje zbor 34 pevke in 38 pevcev, skupno 72. Ti člani so posejli 14 pevskih tečajev, in sicer jih je bilo 10 za mešani zbor, 4 pa samo za ženski zbor. Vadilo se je skupno 40 dni in sicer 25 prostih in 15 šolskih.

Rezultat: 1. Turneja ženskega zbora (Karlovac, Petrinja, Črnomelj, Novo mesto) v dne 6., 7. in 8. decembra 1931. — 7 koncertov (4 za odrasle, 3 za šolsko mladino). 2. Koncert v Ljubljani 7. marca 1932. 3. Nastop na prvem slovenskem glasbenem festivalu dne 15. maja 1932., kjer je zbor zastopal slovensko glasbo.

Na programu je imel zbor še koncerte v Mariboru in Celju, dalje cerkvena koncerta v Ljubljani in Dev. Mar. v Polju. Vse to bi zbor izvedel, ako bi bil v stanju finanširati za to potrebne pevške tečaje. Dohodki prirediteljstva izdaleka ne krijejo izdatkov, ker so vse prireditve že ne deficitne, pa vsaj brez prebitka.

Z zaključkom letošnje sezije ima zbor za seboj 52 nastopov, in sicer 42 za odrasle ter 10 mladinskih, ki jih je imel v 27 krajih Jugoslavije in to vse v teku 7 let zbo-

rovega obstoja. Lepa številka, ki jasno pričja o intenzivnem in požrtvovalnem delu tega odseka.

Vsa zborova vprašanja in težkoče je odbor razmotrival in rešil na 23 sejah v 320 dopisih. Organiziral je 2 koncerta trboveljske mladine v Ljubljani ter koncert zagrebškega Učit. pevškega zbora »Ivan Filipovič«.

Zbor se je trudil na vse načine ter je s pomočjo vlog na mestno načelstvo in Ljubljani, bansko upravo, ministrstvo prosvete, Učit. tiskarno in razne denarne zavode iskal vire za kritje izdatkov. Finansirali so samo v preteklem letu 14 pevskih tečajev, a ima poleg teh izdatkov bogato zalogo not, pisalnih stroj, opalograf ter drug potreben inventar.

Založil je pesmarico »Mladini ob 100 letnici rojstva Fr. Levstika« in pripravlja izdajo šol. pesmarice za vse razrede osnovne in višje narodne šole.

Odsek za učiteljski naraščaj.

Stiki med učiteljstvom in učiteljskim naraščajem so nujno potrebni in čim bolj gojimo te stike, tem lažje smemo pričakovati, da bodo sedanji kandidati pozneje dobri tovariši in marljivi delavci v naši stanovski organizaciji.

V letošnjem letu je bilo delovanje naraščaja zelo živahno. Priredili so večji ciklus predavanj v zimskih mesecih. Predavatelj je poskrbel odsek. S preureditvijo sobe odsekov JUU v čitalnico, ki je bila učiteljskim vedno na razpolago, so prišli naši bodoči tovariši v stik z organizacijo. Odsek je skrbel, da so dobivali tako učiteljski kakor učiteljske zadostno število naših stanovskih listov, da se seznanjajo z delom organizacije in uvajajo v to delo še pred vstopom v poklic.

Če bi se ves učiteljski naraščaj tako agilno udeleževal v streljenju za izpopolnjevanjem, kot delajo to nekateri, potem bi nam ta mlada generacija nudila najboljšo jamstvo, da bodo naši bodoči tovariši in tovarišice res najidealnejši učitelji in uspešni delavci v stanovski organizaciji. Stiki z učiteljskim naraščajem v Mariboru so bili poverjeni odboru mariborskega sres. učiteljskega društva, ki je vršilo poverjeno nalogo po istih smernicah z isto vnamo in istimi uspehi kot ljubljanski odsek.

Novinarski odsek JUU.

Njegova naloga je objavljati v dnevnem in strokovnem časopisu vse važnejše dogodke, predvsem organizacijske in pedagoške, pa tudi splošno kulturnega značaja, v kolikor je v zvezi z našo organizacijo in z našim stanom. Člani tega odseka so si ob važnejših dogodkih kakor ob priliki raznih izobraževalnih tečajev, predavanj, zborovanj, skupščine, učit. koncertov, izrednega posvetovanja društvenih predsednikov, prihodov učiteljskih osebnosti in korporacij itd. porazdelili posamezne časopise, v katere so pošiljali svoja poročila. Delo je rodilo uspeh in videti je, da se danes mnogo in obširno piše o našem delu v dnevnih časopisih. Posebno uredništvo »Jutra« in »Slov. Naroda« sta dajala za naše stanovske zadeve rade volje na razpolago predale svojih listov.

Svoj delokrog hoče novinarski odsek JUU povečati v bodočem letu še bolj. V vsakem učiteljskem društvu naj bi bil po en poročevalec za vsak časopis, da bi objavljali v dnevnem in strokovnem tisku vse naše važnejše dogodke. Potrebno bi torej bilo, da bi se v Ljubljani vršil vsaj pordnevni poročevalski tečaj, kjer naj bi se udeležnikom predavalo, kako se vrši poročevalstvo.

Časopis je ona močna sila, potom katere more doseči učiteljstvo svoje zasluženo upoštevanje, zakaj je potom tiska mremo pokazati naše delo, naša streljenja in naše z a h t e v e.

Eksturzijski odsek.

EO je bil ustanovljen na podlagi sklepa prve banovinske skupščine. Po temeljiti pripravili je bil v Učit. Tov. sklican 28. decembra 1931. ustanovni občni zbor, ki se je vršil v prostorih JUU in se ga je udeležilo 40 učiteljic in učiteljev. Izvoljeni odbor je prešel takoj k delu za realizacijo odsekovskega smotra. Naloga EO je organizirati potovanja tu- in inozemskim učiteljskim korporacijam. Izletnikom v Ljubljano preskrbi prenočišče in hrano ter vodstvo po mestu, goji stike z inozemskimi učiteljskimi eksturzijskimi društvi itd. V letošnjem letu je nameraval prirediti potovanje na Plitvička jezera in na Korosko, ki pa sta radi malega števila prijavitelj. 19. junija pa se je vršila lepo uspeša eksturzija »V domovino Tavčarja in Cankarja«. Izleta se je udeležilo 80 oseb, ki so bile s ceno in celotnim potekom izleta izredno zadovoljne. EO pripravlja še več takih cenitih enodnevnih izletov, ki se bodo vršili med počitnicami, nadalje izlete v planine itd. Pripravljajo bivanje 50 učiteljem iz Češkoslovaške, ki dosepejo v juliju in 60 v avgustu. Z vodstvom hotela Miklič je odbor sklenil dogovor, po katerem bodo imeli posetniki tega hotela znaten popust pri hrani in stanovanju. Na pobudo našega EO se snuje eksturzijski odsek tudi pri izvršnem odboru v Beogradu. Dosti dela bo še, če hočemo, da v tem pogledu dosežemo češkoslovaške in poljske tovariše.

POROČILO »MLADINSKE MATICE«.

Bilo je težko leto. Kriza, ki je divjala po vsem svetu, tudi »Mladinske Matice« ni božala. Ob začetku leta je izgledalo slabo. Do določenega roka se je prijaviło samo par tisoč naročnikov. Ali novi odbor se je lotil dela z vso silo. Izdelale so se razne okrožnice s prošnjo na predsednike učiteljskih društev, poverjenike in na vse učiteljstvo sploh, da

poveča agitacijo za naše publikacije. Učiteljstvo se je odzvalo in kmalu se je število naročnikov »Našega roda« dvignilo na 24.000. To število ni bilo stalno. Ko je začelo padati, je započel odbor akcijo, da se ta mladinski mesečnik razširi tudi na meščanske šole in na nižje razrede srednjih šol. Tako se je število vzdržalo in naklada ni nikdar padla pod 21.000.

Tudi literarni odsek je pridno delal. Da bi uredništvo nudilo naročnikom kolikor mogoče dobro in raznovrstno gradivo, je bilo neprestano v stikih z našimi najboljšimi mladinskimi pesniki, pisatelji in ilustratorji, ki so se s čim dalje večjim veseljem oklepali Matice. Da bi prišel odbor do čim boljših del, je razpisal tudi več nagrad za redne in izredne publikacije. Uspeh ni izostal. Samo v tem šolskem letu je prejelo tajništvo Mladinske Matice na razpis 40 rokopisov. Tako se naša mladinska književnost množi in boljša. V njen krog stopajo tudi priznani literati iz mlajše generacije, ki bi drugače morda nikdar ne izpregovorili naši mladini Kazalo »Našega roda« in letošnjih publikacij Mladinske Matice nam naštevajo skoro sto sotrudnikov iz vrst naših literatov in slikarjev. V tej pisani množici sotrudnikov pa uredništvo ni izgubilo smeri in je stalno zasledovalo gotovo linijo. Tako tudi pri knjigah. Da bi bilo izdajanje knjig čim bolj sistematično, je sestavil književni odsek poseben štiriletni književni program, ki ga je prosvetni odsek Mladinske Matice izpopolnil in potrdil. Na seji posvetovalnega odseka se je tudi sklenilo začeti z izrednimi publikacijami. In že decembra meseca sta izšli dve knjigi v tej izdaji: Ribičičev »Mihec in Jakec« in Lovrenčičeva »Tih življenje«. Obe knjigi sta imeli lep moralen in Ribičičeva tudi lep materialen uspeh. Z izdajanjem izrednih publikacij je stopila Matica po svoji načrtani poti — kljub težkim časom — še en korak naprej.

Mladinska Matica misli na izredne publikacije tudi v bodoče in v ta namen je razpisala subskripcijo za dr. Čermeljevo knjigo »Tesla in razvoj elektrotehnike«. Od rezultata subskripcije je odvisno, ali ta nepotrebna knjiga izide ali ne. Pri izdajanju izrednih publikacij Matica seveda ni zanemarljiva rednih. Čeprav je letos vsled krize število naročnikov padlo, je vendar izdala za isto ceno kot lani vse štiri knjige. Da bi ne bilo v skrbeh za rokopise in da ne bi bilo nepotrebnih zamud pri izdajanju publikacij, je odbor sklenil nakupiti si nekaj literarnih del. Tako si je preskrbel lepo pravljico »Brkonja Čeljustnik« od Bogomira Magajne in za najmlajše od Marije Kmetove »Obleka govori«. Prva stvar izide k letu v publikacijah Mladinske Matice, druga pa v »Našem rodu«.

Odveč bi bilo govoriti o podrobnem delu odbora. Kdor je sledil stalni rubriki v »Tovariš«, mu je tako že povečini znano. Zanimalo bo morda, da je dobila Mladina. Matica od predsedstva sekcije nove primerne prostore, kjer je imel odbor redne seje. Tu so se vršile tudi seje literar. odseka, katerega glavno delo je bilo ocenjevanje velikega števila rokopisov. Posvetovalni odsek je bil sklican samo enkrat, to pa zato, ker je padanje števila članstva narekovalo odboru čim večjo štednjo. Sicer pa tudi ni bilo dovolj iniciativnih predlogov, ki bi te seje narekovali.

Tudi gospodarsko stanje Mladine. Matice ni slabo; razumljivo pa je, da že vsled zmanjšane števila naročnikov ni moglo biti tako ugodno kot prejšnje leto. Vendar pa je pokazala Mladinska Matica tudi v tem težkem letu v vsem svojo veliko vitalnost.

O tej njeni življenjski sili govorijo dovolj jasno številke same. V petih samih letih obstoja je izdala ta mladinska založba poleg »Našega roda« še 21 knjig v skoro 400.000 izvodih in samo v tem šolskem letu 6 knjig v skupni nakladi, ki je prekočila 90.000 izvodov.

ZAKLJUČEK.

Priročje poročilo podaja v kratkih obrih delo in streljenje sekcije v preteklem upravnem letu. V podrobnosti se ne morem spustiti. Podrobno delo vedo ceniti tiste mnogostevilne tovarišice in tovariši, ki so se obračali na sekcijo s prošnjami za informacije, intervencije in za zaščito. Pri sestavljanju poročila sem stremel za tem, da vam predočim, cenjene delegatke in delegati, delo sekcije čim točneje in pregledneje. Iz podanega razvidite, da smo storiši za organizacijo in članstvo vse, kar smo mogli. Uverjeni smo, da vam ne bo težko pravilno oceniti delo, ki smo ga vršili z vso intenzivnostjo za vse in vsakogar, ki stoji v naših vrstah.

Časi so resni in težki. Delo sekcije bo uspešno le tedaj, če bo našla v svojem članstvu pomoč in oporo. Pri tem se ne smemo strašiti neznatnih gmočnih žrtev, ki jih terja od nas organizacija, zakaj zavedati se moramo, da bomo uspehi le tedaj in v toliko, če in v kolikor bomo žrtvovali.

OBLAČILNICA ZA SLOVENIJO

LJUBLJANA, Miklošičeva cesta 7

priporoča svojo bogato zalogo manufakturnega blaga prvovrstnih čeških, nemških in angleških tovar.

Državni uveljavljeni dobi blago tudi na obrube proti prodajni legitimačiji.

Albin Šiferer, puškar

LJUBLJANA, Gosposvetska c. 12

poleg restavracije »Novi svet« Tel. 3349

Orožje, streljivo, lovski in ribarski pribor, — Lastna delavnica za vsa v to stroko spadajoča popravila. — Mont. daljnogledov.

Splošne vesti.

— Stanovanje za skupščino in tečaj. — Kdor želi imeti za časa skupščine in zadržno-knjigovodskega tečaja poceni stanovanje, naj to takoj javi naravnost sekciji. Nakaznice bo izdal tajnik ob verifikaciji delegatov.

— V III. zadržno-knjigovodski tečaj so sprejeti sledeči prosilci: Pečnik Gustav, Mikulič Anton, Pogačnik Janko, Venturini Oskar, Kavčič Rudolf, Tivadar Janez, Zehelj Alfred, Berlot Srečko, Kržin Stefan, Lenardič Mihael, Robič Anton, Lumbar Gabrijel, Verdir Stana, Vidmar Miro, Pahor Drago, Pergar Viktor, Skafar Ivan, Pogačnik Stane, Šuler Stane, Doljak Valentin, Kožuh Mirko, Kuhar Janko, Beloglavc Vilibald, Menard Vilko, Predan Drago, Vičar Franc, Gorup Franc, Zazula Rafael, Ločnikar Franc, Venigerholz Miroslav, Primožič Ivan, Zor Miroslav, Bulovec Marija, Bitenc Ivan, Kogelj Leopoldina, Lunder Dušan, Turnber Edmund.

Tečaj se bo vršil na državnem moškem učiteljskem v Ljubljani. Začetek v četrtek 7. julija ob 8. uri dopoldne.

— Prvi delni risarski tečaj za strokovno izobrazbo učiteljev na strokovnih nadaljevalnih šolah. V strokovni risarski tečaj, ki se vrši od 4. julija do inkl. 27. avgusta tek. leta so sprejeli navedeni prosilci: 1. Božič Adalbert, Trbovlje-Vode. 2. Brument Ant. Beno, Ptuj; 3. Čermelj Božidar, Zagorje ob Savi; 4. Eržen Fr. Franc, Banjaloka; 5. Gabrovec Benedikt, Ziri; 6. Golob Ivan, Kamnik; 7. Hribernik Edvard, Ziri; 8. Justin Ciril, Ziri; 9. Klemenc Franjo, Sevnica; 10. Knez Rudolf Lesce, 11. Košca Franc, Škofja Loka; 12. Košmerl Vinko, Zagorje ob Savi; 13. Kotnik Josip, Laško; 14. Mrak Jože, Mengeš; 15. Ogoelec Albin, Ljubljana; 16. Pavlič Eferm, Trbovlje-Vode; 17. Perkavec Celestin, Šmartno pod Šmarno goro; 18. Pivec Maks, Zalec; 19. Rihar Rafael, Trbovlje; 20. Sichel Janko, Škofja Loka; 21. Smodič Ant., Hajdina pri Ptuj; 22. Smole Izidor, Mengeš; 23. Svete Stanko, Zg. Tuhinj; 24. Vidmar Miroslav, Gornja Radgona; 25. Vodopivec Stanko, Sotražica; 26. Volk Stane, Hrastnik; 27. Vrežec Milan, Ribno; 28. Vutkovič Srečko, Sevnica; 29. Završnik Albin, Hrastnik; 30. Zomer Franjo, Sevnica. — Tečaj se otvori dne 4. julija 1932. ob 8. uri zjutraj na srednji tehnični šoli v Ljubljani.

— Na držav. moškem učiteljskem v Ljubljani so se vršili učiteljski diplomski izpiti v času od 1. do 18. junija pod predsedstvom min. odposlanca g. vseučiliškega profesorja dr. Ivana Prijatelja. Izpit je delalo 39 rednih gojencev ter 2 kontraktualca. Uspeh izpita je: uspešno so napravili izpit vsi redni učenci in eden kontraktualec, dočim je dobil drugi popravni izpit iz enega predmeta, imena aprobiranih: Agrež Boris, Barle Nikolaj, Bolta Vekoslav, Casagrande Julij, Cerkvenik Franc, Cvar Miroslav, Drogenik Božidar, Fink Stanko, Fuchs Marijan, Golar Emanuel, Goršek Rudolf, Havliček Josip, Janskove Leon, Jenko Metod, Kastelic Ivan, Keržan Ivo, Ladič Milan, Leder Mirko, Lenčak Dušan, Levstik Ivan, Mayer Danilo, Mihelič Alojzij, Miklič Anton, Müller Anton, Perko Josip, Rihar Ivan, Škulj Edvard, Štante Jurij, Štrubelj Drago, Švelj Stefan, Tolmajner Leon, Vanič Viljem, Vidmar Viktor, Volk-Rudolf, Zemlja Gabrijel in Jeletič Rudolf.

— Na držav. ženskem učiteljskem v Ljubljani so se vršili učiteljski diplomski izpiti od 1. do 22. junija pod predsedstvom gosp. univ. prof. dr. Franca Jesenka kot ministrskega odposlanca. K izpitu so bile pripuščene vse absolventke obeh petih razredov (77), 1 kandidatk, ki je po enem letu izpit ponovila, in 1 kontraktualna učiteljica (dopolnilni izpit). Uspešno je napravilo izpit 64 kandidatk, 10 kandidatkam se je dovolil popravni izpit iz enega predmeta v avgustu, 5 kandidatk je bilo odklonjenih na eno leto. — Diplom o učiteljskem diplomskem izpitu so prejele: Bertonec Julijana, Bižal Ljudmila, Božič Frančiška, Božič Ljubica, Brezovar Olga, Budič Stanislava, Čebular Danila, Čuk Matilda, Furlan Eleonora, Grile Ljudmila, Grošelj Valerija, Grudnik Marija, Hafner Alojzija, Hribar Helena, Iglič Aida, Ilc Marija, Ilvar Elizabeta, Jekl Justina, Jelšnik Helena, Jugovic Kornelija, Juvanc Rada, Knez Julijana, Kobal Viljemina, Köchl Zlatica, Kofol Ida, Komel Olga, Kos Ana, Kosec Cirila, Kozina Zlata, Lavrič Ljudmila, Leskovic Hedvika, Ljubič Barbara, Malahovsky Hildegarda, Malnerič Milena, Marovšek Zora, Merhar Stanislava, Mišič Danica, Pengov Marija, Petsche Ernestina, Podboj Julijana, Renčelj Zorislava, Ročnik Angela, Selko Vincencija, Sinkule Štefanija, Sturz Doroteja, Suhadolnik Vida, Svetek Daniela, Šetina Danica, Šetina Vida, Sorli Elizabeta, Štrukelj Ljudmila, Svalj Josipina, Svalgelj Angela, Svigelj Bogomira, Torkar Marija, Trobovšek Magdalena, Trost Milena, Uranič Justina, Urbančič Terezija, Vales Nada, Zakrjšek Nada, Zemljak Stanislava, Zickero Helena in Zigon Ljudmila.

— Jugoslovenska učiteljska kreditna zadruha. Na lanski glavni skupščini J. U. U. v Beogradu je bilo sklenjeno, da se osnuje Jugoslovenska učiteljska kreditna zadruha. Ta sklep je realiziran. Zadruga je ustanovljena z namenom, da nudi učiteljstvu kredit z najpovoljnejšimi pogoji, da navaja članstvo k varčevanju in da organizira fond za samopomoč. Poleg tega glavnega namena bo zadruha podpirala vsako zadržno prosvetno delo in osnovala ustanove, ki bodo v korist zadržnim članom in njih rodbinam. Zadržni delež znaša 300 Din. Upravni odbor je sestavljen sledeče. Predsednik: Damjan Rašič, upravnik: Tihomir Jevtič. Odborniki: Manojlo Dedič, Vujica Petkovič, Milič Majstorovič, Marko Milovanović, Ivan Trnajstić, Radivoj Gajić in Vojislav Stojanović. Nadzorni odbor: